

**OPIS PRZEDMIOTU
ORAZ SPOSOBÓW WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
W SZKOLE DOKTORSKIEJ**

OPIS PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu	Etyka w nauce
Język wykładowy	J. polski
Tytuł/stopień naukowy prowadzącego	Doktor filozofii i doktor nauk o polityce i administracji
Imię i nazwisko prowadzącego	Anna Szklarska
Rok akademicki, semestr	2025/26 semestr 1
Dyscyplina której dotyczy przedmiot	Etyka (filozofia)
Liczba godzin dydaktycznych	14
Liczba punktów ECTS	2 pkt
Sposób zaliczenia przedmiotu	Zaliczenie (bez oceny)
Warunki zaliczenia	Lektura tekstów omawianych w ramach kursu, regularna obecność na zajęciach (dopuszczalna jest jedna nieusprawiedliwiona nieobecność), przygotowanie i przedstawienie prezentacji grupowej na wybrany temat w oparciu o literaturę źródłową wskazaną w karcie kursu.
Warunki zaliczenia dla obcokrajowców	w wypadku znajomości j. polskiego takie same – w przeciwnym razie referat w języku angielskim w oparciu o wskazaną literaturę anglojęzyczną.
Treści realizowane podczas zajęć Zasady etyczne w pracy naukowej; akademicki kodeks wartości; dobre praktyki w szkolnictwie wyższym; etyczne standardy w relacji badacz-badani; wybrane problemy etyczne w pracy badacza; świadoma i dobrowolna zgoda na udział w badaniach; ochrona prywatności, poufność i anonimizacja; ochrona przed ryzykiem wykorzystania, etyka badań psychologicznych, etyczne pryncypia eksperymentów naukowych (biomedycznych, terenowych) i badań z udziałem dzieci; wybrane aspekty etyczne archiwizacji i udostępniania danych z badań; etos naukowca w świetle etycznej wykładni idei uniwersytetu.	
Literatura	Michał Heller, Uwagi o etyce i metodyce pracy naukowej oraz Jak być uczonym? Ascetyka pracy naukowej [w:] tenże, <i>Jak być uczonym</i> , Copernicus, Kraków 2017.

Kodeks Etyki Pracownika Naukowego:
https://pan.pl/app/uploads/2025/06/Kodeks_etyki_pracownika_naukowego_2024.pdf

Akademicki Kodeks Wartości:
<https://www.uj.edu.pl/documents/10172/84597185/akademicki-kodeks-wartosci.pdf/3bff64b6-8507-410c-82c5-264a10f3841a>

Dobre Praktyki w Szkołach Wyższych:
<https://www.uj.edu.pl/documents/10172/84597185/kodeks-dobre-praktyki.pdf/424e7a5f-2c2a-4128-9916-56855dcf71b4>

Adrianna Surmiak, *Etyka badań jakościowych w praktyce*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2022:

- R.1 Etyka w społecznych badaniach jakościowych. Wprowadzenie;
- R.2 Badania z badaczami – zagadnienia metodologiczne i etyczne;
- R.3 Świadoma i dobrowolna zgoda na udział w badaniach;
- R.4 Ochrona prywatności;
- R.5 Poufność, anonimowość i anonimizacja;
- R.6 Ochrona przed ryzykiem wykorzystania.

Zakończenie: normatywno-opisowe ujęcie etyki badań, etyka formalna a etyka nieformalna, Etyczny badacz.

Jerzy Brzeziński, *Psycholog wobec osób uczestniczących w badaniach psychologicznych – między poprawnością metodologiczną i poprawnością etyczną* [w:] Barbara Chyrowicz (red.) *Etyka stosowana. Metody i problemy*, wyd. KUL, Lublin 2013, s.333-350 lub tenże, *Psycholog wobec osób uczestniczących w badaniach psychologicznych – między poprawnością metodologiczną a poprawnością etyczną* [w:] Jerzy Brzeziński, Barbara Chyrowicz, Zuzanna Toeplitz, Małgorzata Toeplitz-Winiewska, *Etyka zawodu psychologa*, PWN, Warszawa 2017, s.169-206.

Tomasz Grzyb, *Eksperyment terenowy w psychologii społecznej*, Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa 2017:

- R. 4 Etyka w badaniach eksperymentalnych – kodeks i rozum;
- R. 13 „Dobre praktyki”.

Antoni Sulek, Etyka retrospektywnych badań terenowych nad zagładą Żydów. [w:] Karol Piotrowski, Karolina Roźniatowska (red), *Etyczny wymiar jakościowych badań społecznych. Doświadczenia, dylematy, refleksje*. Universitas, Kraków 2025.

Andrzej Porębski, Test etycznej proporcjonalności badania naukowego – model usprawniający refleksję etyczną nad dopuszczalnością kontrowersyjnych procedur badawczych [w:] Karol Piotrowski, Karolina Roźniatowska (red), *Etyczny wymiar jakościowych badań społecznych. Doświadczenia, dylematy, refleksje*. Universitas, Kraków 2025.

Virginia Morrow Etyka badań społecznych z udziałem dzieci: doświadczenia praktyczne [w:] Karol Piotrowski, Karolina Roźniatowska (red), *Etyczny wymiar jakościowych badań społecznych. Doświadczenia, dylematy, refleksje*. Universitas, Kraków 2025.

Marcjanna Nózka, Karolina Gajda, Podejście oparte na lojalności w badaniach jakościowych. Rzecz o niestygmatyzowaniu w dążeniu do

	etycznych standardów w relacjach badający-badani.[w:] Karol Piotrowski, Karolina Roźniatowska (red), <i>Etyczny wymiar jakościowych badań społecznych. Doświadczenia, dylematy, refleksje</i>. Universitas, Kraków 2025. Karl Jaspers, <i>Idea Uniwersytetu</i>, Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2022. European Textbook on Ethics in Research: - https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/12567a07-6beb-4998-95cd-8bca103fcf43 - Ten referat przygotowują studenci anglojęzyczni!
--	---

EFEKTY I WERYFIKACJA

Symbol	Opis efektu uczenia się w Szkole Doktorskiej*	Formy weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się w ramach przedmiotu
W1	zna i rozumie zasady upowszechniania wyników działalności naukowej i artystycznej, także w trybie otwartego dostępu	Udział w dyskusji, referat dotyczące tego zagadnienia
W2	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	Udział w dyskusji, prezentacja/referat dotyczące tej problematyki
W3	zna i rozumie ekonomiczne, prawne, etyczne i inne istotne uwarunkowania działalności naukowej lub artystycznej	Udział w dyskusji, prezentacja/referat dotyczące tej problematyki
W4	zna i rozumie podstawowe zasady transferu wiedzy do sfery gospodarczej i społecznej oraz komercjalizacji wyników działalności naukowej lub artystycznej i know-how związanego z tymi wynikami	Udział w dyskusji, prezentacja/referat dotyczące tej problematyki
U1	potrafi wykorzystując posiadaną wiedzę, dokonywać krytycznej analizy i oceny rezultatów badań, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym i ich wkładu w rozwój wiedzy, kultury i sztuki	Udział w dyskusji, prezentacja/referat odnoszące się do tego zagadnienia
U2	potrafi dokonać analizy możliwości transferowania wyników prac badawczych / twórczych do sfery gospodarczej i społecznej	Udział w dyskusji, prezentacja/referat dotyczące tego tematu
U3	potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne	Udział w dyskusji z przedstawicielami różnych dyscyplin naukowych i doktorantów anglojęzycznych

	uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym lub artystycznym	
U4	potrafi upowszechniać wyniki badań lub działalności artystycznej, także w formach popularnych	Udział w dyskusji i prezentacja/referat na ten temat
U5	potrafi inicjować debatę i uczestniczyć w dyskursie naukowym i artystycznym	Udział w dyskusji
U6	potrafi planować i realizować indywidualne i zespołowe przedsięwzięcie badawcze lub twórcze, także w środowisku międzynarodowym	Projekt grupowy – prezentacja na wybrany temat
U7	potrafi samodzielnie działać na rzecz własnego rozwoju oraz inspirować i organizować rozwój innych osób	Projekt grupowy – prezentacja lub referat
U8	potrafi planować zajęcia lub grupy zajęć i realizować je z wykorzystaniem nowoczesnych metod i narzędzi	Przygotowanie i wygłoszenie prezentacji/referatu
K1	jest gotów do krytycznej oceny dorobku właściwej dyscypliny realizowanej w ramach szkoły oraz własnego wkładu w jej rozwój	Udział w dyskusji, referat
K2	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy / sztuki w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych	Udział w dyskusji, referat
K3	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych badaczy i twórców, a także inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	Udział w dyskusji, referat
K4	jest gotów do podtrzymania i rozwijania etosu środowisk badawczych lub twórczych, w tym prowadzenia badań w sposób niezależny, respektowania zasady publicznej własności wyników badań naukowych i pracy twórczej z uwzględnieniem zasad ochrony własności intelektualnej i twórczej	Udział w dyskusji, referat

.....30.10.2025.....
data

.....
podpis prowadzącego (prowadzących) zajęcia w ramach przedmiotu

Szkoły Doktorskiej

.....
data

dr.hab. Paulina Rojalska-Adamczak, prof. UKEN

.....
podpis Dyrektora Szkoły Doktorskiej